

Zubního lékaře se dnes bojí hlavně děti, protože tak docela nevědí, co je čeká. Dospělí, kteří zanedbali prevenci, mají spíš obavy z toho, kolik to zase bude stát...

Poklad jménem zuby

Judita Bednářová
Snímky Shutterstock a archiv

Zlato, brilianty, kabelky od Vuittona, boty od Blahnika. Marnivost a touha investovat do sebe sama nás odjakživa poháněla k utrácení za drahé věci. Každá doba měla své. Zdá se, že v nejbližší budoucnosti se pro mnohé stane zásadnější investice jiná. Možná i o dost větší. Avšak o dost méně podmíněná rozmarem. Zuby.

Jen v USA si podle statistik z finančních důvodů více než 100 milionů lidí nemůže dovolit návštěvu zubaře a musí žít s bolestí. Britové lkají nad tím, že jejich zubní péče je nejdražší v celé Evropě, a i pacienti NHS, tedy Národní zdravotní služby představující veřejně financovaný zdravotní systém, nechají za ošetření zubního kanálku a následnou korunku u zubaře okolo 1 200 liber (1 GBP = cca 29 Kč). Nedej bože, aby potřebovali implantát...

Nákladnost stomatologické péče je častým námětem médií australských. Průměrné vstupní vyšetření zde vyjde na 230 australských dolarů (1 AUD = cca 16 Kč), podobnou částku necháte za extrakci, sedmkrát větší pak za korunku... Zubaře řeší i sousední Německo. Zejména protetika je tu vskutku luxusní službou a náklady na ni se v posledních letech stále zvyšovaly. Na profesionální čištění zubů si tu připravíte 80 až 100 eur, několik set eur na ošetření kořenových kanálků, nejméně 1 500 eur za implantát. Němci prý ještě nikdy

neměli tak zdravé zuby jako dnes, za což prý mohou vděčit především dokonalé hygieně a kvalitním zubním pastám. Na druhé straně okolo 70 tisíc německých zubařů potřebuje vydělávat... Stejně jako u nás se tak cena u jednotlivých lékařů liší. Pro malou transparentnost ceníků navíc pacienti bývají po ošetření mnohdy zaskočeni konečným účtem. Není divu, že v poslední době mezi Němci stoupá zájem o levnější zubní protektiku z Číny...

Jde o víc než hezký úsměv

I u nás prochází stomatologie výraznou transformací. Výsostně lékařské odvětví, jehož činnost – stejně jako v případě jiných nemocnění – hradily pojišťovny, dnes spadá do oblasti estetických zákroků a estetika je už ze samé podstaty drahá. Ústa plná kovu a porcelánu sice nesymbolizují ten nejzdravější přirozený chrup, nicméně „bohatství“ ano. V celém vyspělém světě stoupá úroveň stomatologie, možnosti špičkového ošetření i zubních náhrad »

POHLED ODBORNÍKA

Mít v klientovi partnera

„Mám to štěstí a asi i drzost, že už mnoho let nepracuji tzv. na pojišťovnu,“ říká vedoucí lékařka pražské kliniky Elite Dental MUDr. Magda Janíková. Na nedostatek pacientů si však stěžovat nemůže. Přibývá totiž těch, kteří si za své zdraví rádi zaplatí.

Co je v současné stomatologii nezávadnějším trendem?

Již mnoho let se snaží všichni stomatologové dodržovat trend minimální invazivity, tedy zasahovat co nejméně. Je nezbytné pro kontrolu používat rentgen, který nekompromisně ukáže problém nebo chybu. V tom je naše práce poměrně krutá, ale také čitelná a předvídatelná. Při uctívání určitých zásad se nemůže klientovi stát, že by mu „upadl kus zubu jen tak“. Zcela vymizel ten pocit „černé magie“, „prokletí rodin“.

V případě kazů však už zasahovat musíme...

Mezizubní kaz ve sklovině, o kterém bez rentgenu nevíme, dnes můžeme hlídat a „léčit“ správným čistěním mezizubí, nemusíme ho vrtat. Pokud postoupí do zuboviny, už je nutné zasáhnout a udělat výplň. Ta se musí ideálně podobat zdravému zubu, jak jej „navrhla“ příroda – hladké přechody, hrbolky, kontakty. Pokud není zubař taky sochař přírody (to situaci mění), ostatní zuby se přizpůsobují, často ne v dobrem. Převíslá výplň, kde se trhá nit, nejde vyčistit a zub se zkazí kolem výplně znovu. Během toho se také rozpouští kost kolem zubu, protože to všechno s sebou nese zánět a agresivní kyselá prostředí. Obecně cokoli nejde vyčistit, zkazí se. Kdysi na fakultě nám říkali: Nemusíte si čistit zuby, vyberte si jen ty, o které stojíte, ty pak ale čistěte.

Na dentální hygienu a instruktáž čistění chodíme pravidelně všichni, i zubaři. Všichni přes každodenní starosti zapo-
mínáme a selháváme, je třeba se znovu motivovat. Moji klienti umějí čistit svoje kontrolní rentgeny, naučila jsem je to, aby mě kontrolovali. Mě a jakéhokoli dalšího zubaře v jejich životě. Je to to nejlepší, co může zubař udělat – mít v klientovi partnera, který se rozhoduje na základě vědomostí, nemá pocit, že ho někdo balamutí, nemá ten strach z náhlého upadnutí zubu a parodontózy babičky, která přišla o zuby, tedy on musí taky.

Stomatologie je drahá. Je něco, co byste rádi u vás na klinice dělali, ale zatím si to nemůžete dovolit?

Mám spíš pocit, že věci už známé musím zdokonalovat, tak jako v ostatních oborech, i v zubařině je dnes dobré se specializovat. Nerada opouštím osvědčené postupy pro neprobádané novinky. Jsem poměrně konzervativní. V roce 2007 jsem se beznadějně zamilovala do pohledu na zub pod mikroskopem a od té doby začal můj soubor s tím, že vidím daleko lépe, než dovedu ošetřit, miněno dosáhnout. Optika předběhla mechaniku mílovými kroky. Obecně myslím, že pro klid duše je dobré nebyť technikou zahlcen, protože naše zobrazovací prostředky často předčí naše lékařské schopnosti a přináší spoustu bezesných nocí. Prosedět noc před extrémně zvětšenou fotografií právě odevzdané protetické práce

se úplně nesoubí s rodinným a osobním životem.

Nový přístroj se na mě chystá. Jedná se o další scanner, který by měl z velké části nahradit nepříjemné otiskování. Čeká nás ale dlouhá cesta, než to vyladíme a zavedeme jako standard.

Když si vezmeme vaši kliniku či jakoukoli opravdu kvalitní kliniku jinou, do jaké míry má podle vás šanci na léčbu zde pacient s průměrným platem, pokud nemá zuby zrovna úplně zdravé?

Mám spoustu klientů, kteří si nemohou dovolit utrácet miliony. Často dostanu na vstupní prohlídce finanční limit, který je jasně daný a je třeba ho dodržet. Stanovit priority, postupovat od věcí akutních, které ohrožují bolestí nebo otokem, k těm něžnějším je standardní postup plánování. Víte, mně je úplně jedno, jest-

li má klient peníze, nebo ne. Vždycky navrhuji to, co bych udělala sobě, svým milovaným a všem svým klientům. Tím se přemýšlení dost zjednoduší. Až má můj plán hlavu a patu, začneme řešit finance. Jinými slovy, sedneme si nad to s pacientem, projdeme bod po bodu, on už v té době ví, co a jak má v ústech, umí číst rentgenové snímky, ví, co se může stát, ví, co vyplývá z odložení ošetření, prostě je to partner, který se umí rozhodnout. Takže se může rozhodnout i pro svoji investici ve smyslu: „Teď ne, teď to risknu, na půl roku to odložíme, vybuchne mi kotel, nemám peníze.“ Prostě se někde udělá tlustá čára, kde plán na chvíli přerušíme, a klient zase nastřádá. Nebo zvolíme tempo – jeden zub za měsíc. Nebo vymyslíme něco jiného, fantazii se meze nekladou. Primární je chtít, peníze jsou opravdu až sekundární problém.

umožňujících nefalšované hollywoodské úsměvy, zároveň si v celém vyspělém světě pokládají otázku: Stane se kvalitní péče o zuby, stejně jako ty kabelky od Vuittona, výsadou nejmovitější skupiny obyvatel?

Pokud by šlo opravdu pouze čistě o estetickou stránku, nebyla by tato skutečnost nijak varující. Jenže stav chrupu je pro organismus stejně důležitý jako stav jakéhokoli jiného orgánu v těle. Také na „nemocné“ zuby lze umístit. I obyčejný kaz není jen estetickou vadou, ale diagnózou. „Zažil jsem několik lidí, kteří umřeli na komplikace zubního kazu,“ říká například prezident České stomatologické komory docent MUDr. Roman Šmucler. „V minulosti bývaly podobné kauzy čtenější. Na komplikaci kazu zřejmě umřel i Mozart, aspoň se nám to tak zdálo z jeho lebky...“

Mezinárodní Centrum pro biotechnologické informace nedávno zveřejnilo zprávu, podle níž je špatný stav dutiny ústní přímo spojený s rizikem úmrtí, protože zubní kaz či parodontitida mohou přispívat ke vzniku zánětlivých stavů urychlujících aterosklerotický proces a vedoucích k srdečním onemocněním. Špatně léčené či neléčené kazy mohou závažným způsobem ohrožovat, a to i na životě, pacienty se srdečními vadami, kteří podstoupili kardiologickou nebo cévně chirurgickou léčbu.

„Když k nám přijdou lidé, čekající třeba na transplantaci nějakého orgánu nebo výměnu srdeční chlopně, tak jim musíme všechny zuby, které sice navenek vypadají zdravě, jsou hezky ošetřené, ale v kosti pod nimi už nějaké změny proběhly, vyndat,“ tvrdí například MUDr. Dagmar Kudrnová, stomatoložka zubní kliniky Arbes Dent. „Takové zuby jsou totiž zdrojem ložiskové infekce. Lékaři by je bez toho ani neoperovali. Je-li někde jen malé potenciální ložisko infekce, pak první cíl, ke kterému by bakterie mohla zamířit, je onen cizí orgán,“ vysvětluje lékařka.

Na druhé straně život ohrožuje i stav, kdy postupně či zcela o zuby přicházíte. Mnohdy bývá přímo úměrný zhoršujícím se stravovacím návykům, tedy špatné výživě a poruchám příjmu potravy.

Cesta k zářivému úsměvu je stále dražší a dražší... Ceny vycházejí z individuální kalkulace ordinace a pacient má právo být seznámen před ošetřením s cenou výkonu

Zubař nemusí být vyříduduch

Vzdor všemu je však jisté, že za zdraví chrupu musíme platit. Lékařů pracujících tzv. na pojišťovnu bez toho, aby po vás požadovali zásadnější doplatky, ubývá, stejně tak jako přesvědčení, že taková, byť pravidelná, léčba je vždy dostačující a na jejím konci neskončíte se zuby ve skleničce. Paradoxně právě

jisté je, že co se týká právě kanálků či protetiky, drahé to bude na každém kvalitním pracovišti. Přesto v tom není nutné spatřovat pouhé „vyřídudství“. Statistiky hovoří o tom, že 60 až 80 procent z toho, co pacienti platí, jde na provozování současné moderní zubařské praxe. Jen kvalitní křeslo může stát i milion... Snad proto podle orga-

Centrum pro biotechnologické informace nedávno zveřejnilo zprávu, podle níž je špatný stav dutiny ústní přímo spojený s rizikem úmrtí.

lidé snažící se tímto způsobem na zubech ušetřit, jsou pak vydáni na pospas nelítostné skutečnosti – buď opravdu vyfasují zuby do skleničky, nebo si připraví desetitisíce za ošetření zubních kanálků, za korunky, můstky či implantáty... Ač se ceny výkonů na jednotlivých pracovištích liší (na internetu jsme našli například pražskou ordinaci lékaře s asijsky znějícím jménem, nabízející ošetření zubních kanálků za takřka humorných 100 000 Kč),

nizace Kaiser Family Foundation navštíví jednou do roka stomatologa pouhých 36 % Američanů. Hlavní roli v tom už dávno nehraje, tak jako dřívě, strach z ošetření, ale strach z toho, že na ně nebudou mít. Podobné obavy začínají klíčit i v pacientech našich.

Co dělat, aby mě zuby nezruinovaly? Jasno má MUDr. Magda Janíková, vedoucí lékařka pražské kliniky Elite Dental: „Najít zubaře, který rentgenuje, vede dialog a ideál-“

» ně pracuje ve zvětšení. Podívat se pravdě do očí, tedy zachytit status quo, opravit, co je třeba, a začít servisovat, tak jako vůz. Je zajímavé, že servis auta máme jasně v krvi, ale servis chrupu na prevenci a dentální hygieně je nám ještě trochu vzdálen. Po celkové opravě je to totiž 50 na 50. Polovina ‚záruky‘, že naše práce neselže, je na klientovi. Když všichni zúčastnění – zubař, klient, dentální hygienistka – chápou svoji roli, zubařina se stává příjemně předvídatelnou a kontrolovatelnou a ušetří se spousta času a peněz.“

Že dentální hygiena, kterou mnozí dlouho považovali za nafouknutou bublinu, má dnes opravdu ve stomatologii nezastupitelné místo, potvrzuje i MUDr. Kudrnová: „Pro nás lékaře je to obrovská pomoc. Nejde jen o estetickou stránku, odstranění zubního kamene a pigmentací, ale třeba o léčbu zánětu dásní. Přijde-li ke mně pacient se zánětem dásní a chce bílou výplň, neudělám mu ji. Dokážu příslušnou část vyvrtat, ale už ji nevysuším, protože každý zánět mokvá, dásněň může i krváčet. Na výplň je záruka, ale když ji dám do vlhka, bude vypadávat...“

Když je v puse bezmála půl milionu

Rovné bílé zuby jsou znamením krásy, zdraví i genetické kvality. Zářivý úsměv vás celkem bezpečně katapultuje do společenských výšin, zatímco zuby nedokonalé, žluté, ne-dej bože chybějící, mohou i vysokoškolského profesora pohřbít v sociálních hlubinách... To je fakt. Stejně jako skutečnost, že ono katapultování nahoru nás bude stát stále více peněz. Na pražských klinikách se lékaři vesměs shodují, že taková „snímatelná protéza“ dnes mnohé stigmatizuje a vnímají ji jako handicap. Je ale pravda, že v menších městech bývá situace stále ještě jiná, což potvrzuje například MDDr. Erika Tesaříková z kliniky Dental Office. Ona sama ordinuje ještě občas v Jindřichově Hradci. „Rozdíl tu je docela velký,“ připouští. „V Praze takřka nikdo už nechce amalgámové výplně. V Hradci jsou žádané. Stejně tak jsou tam běžné snímatelné protézy. V Praze oproti tomu stoupá počet lidí, kteří jsou ochotni dát za kompletní implantátovou náhradu třeba 400 tisíc...“

Není divu, že při stoupajících nákladech na zubní péči se stále aktuál-

Intraorální rentgen je dnes běžnou součástí každé moderní zubní ambulace. Odhalí třeba mezizubní kazy či ústup kosti při parodontitidě

nější stává tzv. dentální turistika, přičemž Česká republika ještě pořád zůstává spíš na seznamu zemí, „kam“ je výhodné jet, než „odkud“ je výhodné jet. Svět je zkrátka v zubním pohybu – z Rakouska se za ukázkovým chrupem jezdí do Maďarska, z USA a Kanady do Mexika a Kostariky, z Austrálie do Thajska a na Filipíny, ze Skandinávie do Polska. I při mnohdy nákladných letenkách a výdajích na ubytování se zubní prázdniny vyplatí a implantáty či ukázkový můstek vyjdou pořád laciněji, než by tomu bylo doma. Na dentální turistiku se dnes specializují celé cestovní kanceláře i samotné stomatologické kliniky. Mekkou stomatologie je přitom Maďarsko, respektive malinké lázeňské městečko Mosonmagyaróvár. Aby ne. Za implantát tu zaplatíte 460 eur, za extrakci zubu 40 eur, za vyplnění jednoho kořenového kanálku 36 eur a za metalokeramickou korunku 160 eur. Anestezie k výkonům je gratis. To vše tu můžete spojit s relaxací v lázních a jízdu na koni ve velkém stylu. Vždyť jde přece o tak luxusní věc, jakou jsou zuby... ■